

Slovo k povzbuzení na neděli 5. července 2020, na Slavnost sv. Cyrila a Metoděje...
Biblická čtení: Iz 61,1-3a; Ž 117; 2Kor 4,1-2.5-7; Lk 10,1-9

Milé sestry, milí bratři,

jelikož dle liturgických zásad má v liturgickém mezidobí slavnost přednost před slavením neděle, případně-li na ni, slavíme dnes slavnost svatých Cyrila a Metoděje, „věrozvěstů“, jak o nich praví krásný, starobylý, i když ne zcela přesný titul.

Svatí Cyril a Metoděj, světci 9. století, stojí i dnes před námi jako vzory hodné následování, a tak by jistě bylo možné o nich rozjímát z různých úhlů a v řadě ohledů:

Mohli bychom například rozjímát o jejich životě, celkem dobře a všeobecně známém. Zvlášť bychom mohli svou pozornost zaměřit třeba na to, jak tito dva řečtí vzdělanci dokázali celé své nadání, veškerou svou vzdělanost a především všechny své síly a čas svého života dát do služeb hlásání a předávání evangelia, přibližování tajemství Boha. Navíc pro to odešli ze svého rodného Řecka, opustili domov a šli do zemí neznámých, zčásti ještě divokých a jen s chabými počátky křesťanství. A při tom všem zůstali duší prostými mnichy.

Mohli bychom také rozjímát o jejich velkolepém díle. O tom, jak Cyril neváhal vytvořit hlaholici, aby mohla být do staroslověnského jazyka přeloženo Písmo a v něm hlásáno. O tom, kolik energie museli oba věnovat předání Božího slova, jeho překladu a hlásání. Mohli bychom zaměřit svou pozornost i na podivuhodné dílo slovanské liturgie, jakési prolnutí byzantské bohoslužby s latinskými prvky, či na to, jak se Cyril a Metod i snažili, aby křesťanské mravy pronikly do každodenního života, pro což sepsali kodex křesťanského způsobu života *Zákon sudnyj ljudem*.

Anebo bychom mohli rozjímát o Metodějově statečnosti, kterou byla jeho pastýřská služba prodchnuta a doprovázena, kdy on musel – ač samotným papežem jmenován arcibiskupem – čelit nepřijetí, dokonce pronásledování, včetně fyzického uvěznění, a to ze strany samotného (zejména latinského) kléru.

Mnoho se také píše o jejich významu jako „tvořitelů mostů“ mezi křesťanským Východem a Západem, mezi později rozděleným pravoslavím a katolicismem. To už sice spíše souvisí s jejich „druhým životem“, s tím, který je vázán na postupný rozvoj cyrilometodějského kultu, zejména toho „slovansky zbarveného“ od druhé poloviny 19. století. Nicméně i toto má základ v jejich životě a díle: Vždyť prostě přišli z Byzance na území vlivu Francké říše.

To vše jsou jistě možné směry rozjímání a snad i užitečné podněty. Přesto tím asi nejpodstatnějším momentem našeho rozjímání o svatých Cyrilu a Metodějovi, to, v čem obzvlášť by dnes měli zazářit jako nebeské vzory, je jejich neúnavná snaha předat Boží slovo. Vždyť právě k tomu se vztáhla velká část jejich úsilí: vytvoření písma i samotné překládání biblického textu. Ostatně překrásně to vyzpíval sám svatý Cyril ve svém *Proglasu*, Předzpěvu k překladu Čteroevangelia: «Vy všichni, kdož svých duší krásu vidíte a milujete a rádi byste temnotu hříchů zapudili a hniloby tohoto světa se zbavili a rajský život našli a unikli ohni horoucímu, slyšte nyní svým rozumem, slyšte všichni lidé slovanští, slyšte Slovo, od Boha přišlo, slovo, jež krmí lidské duše, slovo, jež sílí srdce i rozum, slovo to, jež vede k poznání Boha».

Nám dnes přijde jako naprosto samozřejmé, že text Božího slova je přeložený a stále znovu překládáný a velmi snadno dostupný. To je určitě dobře a Bohu díky za to. Ale není dobře, jak málo často Boží slovo čteme, jak se možná málo snažíme nad ním opravdu rozjímát, jak málo se – narozdíl od mnoha lidských slov – jím skutečně sytíme. «Jako bez světla radost mít nebude oko patřící na všechno stvoření Boží (...), tak i každá duše bez knih, neznající zákona Božího, zákona Písem duchovního, zákona zjevujícího ráj Boží» pokračuje Cyril ve svém *Proglasu*.

A ještě hůře možná je, že si často vybíráme z Božího slova jen to, co se nám zrovna hodí a právě líbí. Vždyť Písmo svaté jen jako celek má svou plnou Boží sílu, jak pokračuje svatý

Cyril: «Neboť kdo přijmou knihy ty – Moudrost Kristus v nich mluví a duše vaše posiluje – Apoštoly pak se všemi Proroky, (...) schopni budou zabít nepřítel (totiž ďábla), těla hnilobnému rozkladu uniknou, (...) nebudou padat, ale pevně stát, (...) stanou na pravici Božího trůnu, (...) a věčně radovat se budou s anděly, ustavičně slavíce Boha milostivého».

A tak možná daleko víc než všechny obvyklé úvahy o nějakých cyrilometodějských kořenech naší víry, či dokonce o nějakých (neexistujících) cyrilometodějských kořenech naší státnosti, anebo o jakémsi jedinečném postavení slovanských národů hlásících se k cyrilometodějské tradici mezi křesťanským Východem a Západem (což je v době globalizace možná už opravdu poněkud anachronické), je třeba zaslechnout stále stejně znějící cyrilometodějské volání „slyšte Slovo“: Slovo Boží, slovo Čtveroevangelia, slovo ztělesněného, zliterárněného (do písmen srozumitelně zapsaného) Slova, tedy Syna, Krista, Druhé Boží osoby stavší se člověkem, stavší se tak i písmenem, *literou*.

„Slyšte Slovo celé“ by dnes možná zdůraznil svatý Cyril.

Ne negramotnost, nýbrž neochota k slyšení celého Božího slova (Nového zákona) je možná největší bolestí, nejrozšířenějším a do jisté míry bezpochyby nejnebezpečnějším nedostatkem naslouchání Božímu slovu v dnešní době. A tím pádem i zábranou Pána Ježíše skutečně následovat a také vidět.

Tato neochota má jistě mnoho svých příčin a mnoho svých projevů a jistě je možné a užitečné se po nich pít a pojmenovat je. Ale možná mnohem důležitější je si tuto svou nemoc – selektivnost v naslouchání Bohu – uvědomit a zatoužit po uzdravení z ní...

Pokud by někdo pochyboval, že mnozí z nás jsou touto nemocí skutečně nemocní, můžeme si to ilustrovat na trochu podobném příkladu: na tom, jak se mezi námi katolickými křesťany přistupuje k různým výzvám papeže Františka. Jedni velmi rádi zdůrazní třeba to, jak papež vybízí k všeobecnému a chápajícímu milosrdenství, zvláště vůči některým znevýhodněným skupinám, třeba i hříšníků, k otevřenosti vůči lidem jiného smýšlení či dokonce jiného způsobu života, jak vyzývá k otevřenosti a pohostinnosti vůči migrantům, jak přímo pranýřuje sociální hříchy, sociální nespravedlnost, zneužívání moci, či jak kritizuje zhoubný klerikalismus. Druzí zase budou papeže Františka rádi citovat, jak káže proti potratům a euthanasii, jak varuje před genderovou ideologií, jak pranýřuje sexuální nevázanost a sobecký hedonismus, anebo jak dokáže zastavit přehnané progresivisty a zdůrazní některé tradiční formy zbožnosti. A vlastně všichni, kteří se na to či ono odvolávají, mají pravdu, neboť toto vše – a mnohem víc – k evangelium a jeho aplikaci patří. Jenže problém je v tom, že si někteří bereme vždy jen „tu svou polovinu“...

Je krásné, jak se papež snaží předávat evangelium celé, „padni, komu padni“, zejména jeho mravní apel. I přestože někomu nemusí být blízký ten či onen liturgický či teologický akcent papeže Františka, tak o jeho evangelijním apelu ke svatosti, který se bezpochyby snaží i sám žít, nemůže pochybovat nikdo... Proto je dobré papeži Františkovi – „věrozvěstovi“ – naslouchat a slyšet jeho apel celý.

O co víc to platí však o evangelium jako takovém, o do litery Písma se vtištěném a v něm se vyslovivším Slově, k němuž se chováme mnohdy ještě mnohem hůře a svévolněji než k papežskému magisteriu... Důvod je stejný: slyšíme jen to, co chceme. A to je špatně.

Svatí Cyril a Metoděj jsou apoštolové jednoty, o ni se modlíme v dnešní modlitbě po přijímání. Křesťanská nejednota mimo jiné ovšem pramení právě z toho, že si z evangelia vybereme jen část, katolická nejednota pak, že si z papežského učení také vybereme jen část... Tu, která nám vyhovuje, která po nás nic nežadá.

Slyšme Slovo Boží, slovo evangelia, slyšme je celé, snažme se o to každým dnem, s Boží pomocí... Už jen proto, aby mezi námi – a hlavně mezi námi a Bohem – bylo více jednoty.